ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Силабус навчальної дисципліни

Соціальна та адвокаційна журналістика

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЖУРНАЛІСТИКИ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету журналістики ЗНУ

_____ Костюк В. В.
(підпис)

«31» серпня 2026 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Соціальна та адвокаційна журналістика»
підготовки бакалаврів
денної форми здобуття освіти

освітньо-професійна програма «Журналістика»
спеціальності 061 Журналістика
галузі знань 06 Журналістика

ВИКЛАДАЧ: Чернявська-Ломакіна Людмила Віталіївна, доктор наук із соціальних комунікацій, професор кафедри журналістики

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри журналістики

Протокол № 1 від «25» серпня 2026 р.
В. о. завідувача кафедри журналістики

_____ А. І. Тернова

Погоджено
Гарант освітньо-професійної
програми

_____ М. В. Чабаненко

2026 рік

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Силабус навчальної дисципліни

Соціальна та адвокаційна журналістика

Зв`язок з викладачем:
E-mail: liudmylachern75@gmail.com
Сезн ЗНУ повідомлення: Людмила Чернявська-Ломакіна (в особисті)
Інші засоби зв'язку:, Telegram
Кафедра журналістики, 207 ауд. 2 корпус ЗНУ.

1. Опис навчальної дисципліни

Метою вивчення курсу «Соціальна та адвокаційна журналістика» є надання майбутнім фахівцям ґрунтовних знань та вмінь щодо прав людини, рівності та недискримінації, посилення чутливості українських журналістів до проблематики вразливих груп, дотримання етичних журналістських стандартів у висвітленні питань, пов'язаних із правами людини, проведення правозахисних кампаній та адвокаційної діяльності, просування ідей у медіа.
Основними завданнями вивчення дисципліни «Соціальна та адвокаційна журналістика» є: теоретичні та прикладні аспекти проведення правозахисних акцій, створення правозахисних журналістських матеріалів та матеріалів дл паблісіті, адвокації та адвокаційних дій; системний характер та структуру активізму та адвокації; зарубіжний та вітчизняний досвід використання технологій активізму та адвокації у практичній медіадіяльності.
Міждисциплінарні зв'язки. Курс «Соціальна та адвокаційна журналістика» є практичним продовженням і поглибленням «Журналістської етики», оскільки переводить базові принципи гуманізму, чутливості та принципу «не нашкодь» у площину дієвого захисту прав людини й системних суспільних змін.

Паспорт навчальної дисципліни

Нормативні показники	**денна форма здобуття освіти**
Статус дисципліни	Вибіркова
Семестр	7-й
Кількість кредитів ECTS	3
Кількість годин	90 год
Лекційні заняття	10 год.
Практичні заняття	20 год.
Самостійна робота	70 год.
Консультації	ZOOM щопонеділка, 12-55 – 14-15
Вид підсумкового семестрового контролю:	залік

Посилання на електронний курс у СЕЗН ЗНУ (платформа Moodle)	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=11578

2. Методи досягнення запланованих освітньою програмою компетентностей і результатів навчання

Компетентності/ результати навчання	Методи навчання	Форми і методи оцінювання
Компетентності: ЗК04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел СК02. Здатність формувати інформаційний контент. ***Результати навчання:*** ПР03. Оцінювати свій чи чужий інформаційний продукт, інформаційну акцію, що організована й проведена самостійно або разом з колегами. ПР09. Оцінювати діяльність колег як носіїв прав і обов'язків членів суспільства, представників громадянського суспільства.	Пояснювально-ілюстративний метод, дослідницький метод, моделювання типових ситуацій журналістської діяльності; використання кейс-методів (ситуаційні завдання); робота в міні-групах, дискусії.	Методи контролю і самоконтролю (усний, письмовий). Самостійно-пошукові методи (виконання практичних завдань). Контрольні заходи: тестові завдання; індивідуальне практичне завдання; залік.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Соціальна активність та активізм

Соціальна активність у глобальному світі. Активізм та актуалізація прав людини в Україні: напрямки, механізми, процедури, проекти та персоналії. ПРООН: Модель міжнародної організації в Україні, особливості інформаційно-комунікаційної та іміджевої складової. Регіональний центр з прав людини (Роман Мартиновський), УГСПЛ (Даша Свиридова): про справи ЄСПЛ, Крим, освіту з прав людини; взаємодію з прес-службою. Центр інформації про права людини: про напрямки роботи організації, редакції, персональний вибір журналіста (класична правозахисна організація). Fight for Right. Про сучасні методи захисту прав людини людьми з інвалідністю (нішева ГО).

Стамбульська конвенція. Історія створення Конвенції. Характеристика конвенції. Ратифікація Конвенції в Україні. Сайт «Повага»(https://povaha.org.ua) - кампанія проти сексизму в медіа та політиці.

Принципи універсального дизайну. Теорія універсального дизайну – історія створення. Реалізація принципів універсального дизайну в Європі. Український досвід впровадження принципів універсального дизайну.

Конвенція ООН про права дитини. Права дитини і захист цих прав. Проблематика захисту прав дітей.

Змістовий модуль 2. Соціально-правова журналістика

Висвітлення чутливих тем у медіа: висвітлення судових справ людською мовою, висвітлення питань торгівлі людьми, проблеми переселенців, вагітність, пологи, материнство. Закон України «Про соціальні послуги»: чинники, що викликають несприятливі життєві обставини. Журналістська практика роботи із вразливими категоріями людей.

Змістовий модуль 3. Адвокаційна діяльність та її висвітлення у медіа

Адвокація як механізм соціальних дій. Адвокація і лобізм. Функції адвокації. 9,5 кроків на захист інтересів. Організація кампаній. Онлайн-курс «Організація адвокаційної кампанії на місцевому рівні» (Prometheus).

Права людини. Система захисту прав людини. Національні механізми захисту прав людини. Проведення адвокаційних медіакампаній. Медіа-адвокація. Проведення медіакампаній. Медіа-адвокація онлайн.

Змістовий модуль 4. Адвокаційна журналістика

Адвокаційна журналістика як світова медіапрактика. Принципи взаємодії героя і журналіста. Жанрові модицікації адвокаційної журналістики

Журналісти і фіксери. Професійна деформація журналіста. Фіксація злочинів проти людяності.

4. Структура навчальної дисципліни

Вид заняття /роботи	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом (для денної форми)
		о/д.ф.	з.ф.	
1	*2*	*3*	*4*	*5*
1.	Соціальна активність і активізм	6	-	*1-ий тиждень – 1 пара 2-ий тиждень – 2 пари*
2.	Стамбульська конвенція	2	-	*1-ий тиждень – 1 пара 2-ий тиждень – 2 пари*
3.	Висвітлення чутливих тем у медіа	6	-	*1-ий тиждень – 1 пара 2-ий тиждень – 2 пари*
4.	Адвокація як механізм соціальних дій	4	-	*1-ий тиждень – 1 пара 2-ий тиждень – 2 пари*
5.	Проведення адвокаційних кампаній	6	-	*1-ий тиждень – 1 пара 2-ий тиждень – 2 пари*
6.	Адвокаційна журналістика як світова медіапрактика	4	-	*1-ий тиждень – 1 пара 2-ий тиждень –*

				2 пари
7.	Журналісти і фіксери	2	-	*1-ий тиждень – 1 пара* *2-ий тиждень – 2 пари*

5. Види і зміст контрольних заходів

Вид заняття/ роботи	**Вид контрольного заходу**	**Зміст контрольного заходу** ***«Розміщено в СЕЗН ЗНУ».***	**Критерії оцінювання та термін виконання***	**Усього балів**
1	***2***	***3***	***4***	***5***
Поточний контроль				
Практичне заняття №1	Теоретичний	Тести у системі Мудл	У разі повної відповіді на 5 питань студент отримує 5 б.	**5**
Практичне заняття №2-3	Практичний	Кампанія «Мовчати не можна діяти» - запропонувати власну правозахисну кампанію. Орієнтовний план: 1. Тема та ідея кампанії. 2. Мета. 3. Ключові меседжі. 4. Основні заходи. 5. Методи і кроки до реалізації. 6. Оцінка результатів.	Повна підготовка матеріалу – 10 б.	**10**
Практичне заняття №4	Теоретичний	Тести у системі Мудл	У разі повної відповіді на 5 питань студент отримує 5 б.	**5**
Практичне заняття №5-6	Практичний	Підготовка журналістського матеріалу на чутливу тематику (жанр на вибір студента). Орієнтовна схема підготовки матеріалу: 1. Визначення теми, ідеї матеріалу. Основний задум. 2. Жанр (обгрунтування). 3. Назва (пояснити назву). 4. Ілюстративний матеріал, мультимедійні компоненти. 5. Робота над текстом. Якщо у вас є досвід створення власних матеріалів на чутливу тематику, то можна презентувати свій матеріал за цією ж схемою.	Максимально оцінюється у 10 балів.	**10**
Практичне заняття №7	Теоретичний	Тести у системі Мудл	У разі повної відповіді на 5 питань студент отримує 5 б.	**5**

Практичне заняття №8-9	Практичний	За системою 9,5 кроків розробити адвокаційну кампанію	Максимально (текстова частина, наявність фото і відеоматеріалів) оцінюється у 10 балів.	**10**
Практичне заняття №10	Теоретичний	Тести у системі Мудл	У разі повної відповіді на 5 питань студент отримує 5 б.	**5**
Практичне заняття №11-12	Практичний	Підготувати власний матеріал адвокаційної журналістики	Максимально оцінюється у 10 балів.	**10**
Підсумковий контроль				
Залік	Теоретичне завдання	Тести у системі Moodle	Тестування у системі Moodle (10 питань). 1 правильна відповідь – 2 бали. Тести – вибір з множини.	**20 балів**
	Практичне завдання	Варіанти виконання завдання: 1. Розробити концепцію громадської організації для вирішення проблем суспільства. Приклад статуту: https://nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2020/05/2.-Kopiya-statutu-GO-21.pdf В концепції варто прописати мету, завдання, місію, стратегію, наглядову раду та ін. Завдання можна виконувати колективно. 2. Пройти безкоштовний навчальний курс для ГО (на вибір) на платформі "Зрозуміло" https://zrozumilo.in.ua/search-courses/	Концепція відзначається цілісністю і логічністю – 20-15 балів. Не пояснено компоненти – 14–10 балів. Матеріал має значні недоліки – 9 – 5 б. Матеріал нецілісний, більше помилок, ніж якісного контенту – 4–0 б.	**20 балів**
Усього за підсумковий контроль				**40**

Шкала оцінювання ЗНУ: національна та ECTS

За шкалою ECTS	**За шкалою університету**	**За національною шкалою**	
		Екзамен	**Залік**
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		

FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

6. Основні навчальні ресурси

Рекомендована література

1. Адвокаційна журналістика: світовий та український досвід: посібник для журналістів з активною громадянською позицією. Луганськ, 2013. 71 с.
2. Адвокаційна діяльність та її особливості в роботі з парламентом. Київ, 2017. 44 с.
3. КОМПАС: Посібник з освіти з прав людини за участю молоді. Київ: Видавництво Ради Європи, 2020. 490 с.
4. Проведення адвокаційних медіакампаній. Стратегія активних дій. Київ, 2020. 104 с.
5. Права людини та мас-медіа в Україні: Збірник конспектів лекцій / За ред. І.Виртосу, К. Шендеровського. Київ: Інститут журналістики КНУ ім. Тараса Шевченка. 2020. 260 с.
6.Advocacy journalism. URL: https://enacademic.com/dic.nsf/enwiki/75479
7. Stolen Childhoods URL: http://facesoffreedom. goodweave.org/gallery/?album=108
8. Is Ukraine turning the corner on LGBT rights? URL: https://freedomhouse.org/blog/ukraine-turning-corner-lgbt-rights.
9. Чернявська Л. В., Кравчук С. М. Зоозахисна тематика в онлайн-медіа «Укрінформ» воєнного періоду. Держава та регіони. Серія: Соціальні комунікації». 2023. № 4. С. 61-68.
10. Чернявська Л. В., Тяпкіна Н. І., Бондаренко І. С., Костюк В. В., Усманова О. В., Костюк Ю. В. Media Anti-Discriminatory Practices in War Conditions. Khazar Journal of Humanities and Social Sciences. 2023. Т. 26. № 1. С. 64-78. URL: https://ejournal.khazar.org/index.php/kjhss/article/view/30/29.
11. Чернявська Л. В. Соціальна відповідальність медіа в умовах російсько-української війни. Держава та регіони. Серія: Соціальні комунікації. 2022. № 3. С. 59-65.
12. Чернявська Л. В. Трансформація медіареальності в умовах війни в Україні. Держава та регіони. Серія: Соціальні комунікації. 2022. № 2. С. 78-85.
13. Чернявська Л., Цибуля Н. Подолання сексистських наративів у медіа під час війни: стратегії та виклики. Журналістика миру під час війни: потенціал і можливості: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції [відповідальний редактор В. А. Ковпак]. Запоріжжя : ЗНУ, факультет журналістики, 2024. Запоріжжя: ЗНУ, 2024. С. 299-303.
14. Чернявська Л. В. Досвід дискримінації і тема дискримінації в мемах. Людина в українському суспільстві в системі цінностей прав людини: сучасний вимір медіадіяльності : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (Київ, 14 травня 2021 р.) Київ: : Інститут журналістики, 2021. С. 337-340.

Інформаційні ресурси

1. Керівні принципи щодо захисту правозахисників. URL: https://www.osce.org/uk/odihr/150476?download=true
2. Концепція універсальності інтернету. URL: https://ru.unesco.org/internetuniversality/about
3. Центр інформації про права людини. URL: https://humanrights.org.ua/
4. Медіаресурс з прав людини «Зміна». URL: https://zmina.info/

7. Регуляції і політики курсу

Відвідування занять. Регуляція пропусків.
Відвідування занять обов'язкове, оскільки курс зорієнтовано на формування практичних навичок написання текстів. Очікується, що викладач працює з кожним студентом, який отримує персональні рекомендації і відпрацьовує кожну навичку. Будь ласка, беріть участь у обговоренні, виявляйте ініціативу!
Завдання мають бути виконанні перед заняттями. Пропуски можливі лише з поважної причини. Відпрацювання пропущених занять має бути регулярним за домовленістю з викладачем у години консультацій. Накопичення відпрацювань неприпустиме! За умови систематичних пропусків може бути застосована процедура повторного вивчення дисципліни.
Політика академічної доброчесності
Кожний студент зобов'язаний дотримуватися принципів академічної доброчесності. Письмові завдання з використанням часткових або повнотекстових запозичень з інших робіт без зазначення авторства – це *плагіат*. Використання будь-якої інформації (текст, звук тощо) мають бути правильно процитовані й використанні з посиланням на автора! Якщо ви не впевнені, що таке плагіат, фабрикація, фальсифікація, порадьтеся з викладачем. До студентів, у роботах яких буде виявлено списування, плагіат чи інші прояви недоброчесної поведінки можуть бути застосовані різні дисциплінарні заходи (див. посилання на Кодекс академічної доброчесності ЗНУ в додатку до силабусу).
Комунікація
Очікується, що студенти перевірятимуть свою електронну пошту і сторінку дисципліни в Moodle та реагуватимуть своєчасно. Всі робочі оголошення можуть надсилатися на електронну пошту та розміщуватимуться в Moodle. Будь ласка, перевіряйте повідомлення вчасно. *Ел. пошта має бути підписана справжнім ім'ям і прізвищем*. Адреси типу user123@gmail.com не приймаються!
Неформальна освіта
Якщо студент проходи тренінги, навчання, інтенсиви із журналістики рішень, сторітелінгу і суміжних тем, години, вказані у відповідних сертифікатах можуть бути зараховані при вивченні курсу «Журналістика рішень».

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ НА 2025-2026 н.р. доступний за адресою: https://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/1635.ukr.html.

НАВЧАННЯ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ https://lnk.ua/gk4x2wkVy .

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (у тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Процедура повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: https://lnk.ua/9MVwgEpVz .

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під

час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: https://lnk.ua/EYNg6GpVZ .
Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: https://lnk.ua/QRVdWGwe3; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: https://lnk.ua/3R4avGqeJ.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога **Марті Ірини Вадимівни** (061) 228-15-84, (099) 253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ
Запорізького національного університету: **Банах Віктор Аркадійович**
Електронна адреса: v_banakh@znu.edu.ua
Гаряча лінія: тел. (061) 227-12-76, факс 227-12-88

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Спеціалізована допомога: (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: https://lnk.ua/5pVJr17VP.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА: https://library.znu.edu.ua/. Графік роботи абонементів: понеділок-п`ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ (СЕЗН ЗНУ): https://moodle.znu.edu.ua/.
Посилання для відновлення паролю: https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015.

ЦЕНТР ІНТЕНСИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: https://sites.znu.edu.ua/child-advance/.